(باسى 8 ـ بەتتە)

توعىزىنشى تاراۋ ستراتەگيالىق جاڭادان گۇلدەنگەن شارۋاشىلىقتاردى دامىتۇ، ۇلعايتۇ

بولاشاق شارۋاشىلىقتىڭ دامۇ ورايىنا يە بولۇدى كوزدە ۇستاپ، جەتەكشى جانە تىرەكتىك شارۋاشىلىقتاردى جەتىلدىرىپ، ستراتەگيالىق جاڭادان گۇلدەنگەن شارۋاشىلىقتاردىڭ توعىسۇىن، شوعىرلانۇىن، ەكولوگيالانۇىن ىلگەرىلەتىپ، ستراتەگيالىق جاڭادان گۇلدەنگەن شارۋاشىلىقتاردىڭ ارتقان قۇنىنىڭ GDP دەگى سالىستىرماسىن 17%تەن ارتتىرۇ.

ءبىرىنشى تاراۋشا شارۋاشىلىق جۇيەسىنىڭ جاڭا تىرەگىن قۇرۇ

نازاردى جاڭا بۇىن ينفورماتسيا تەحنيكاسى، بيوتەحنيكا، جاڭا ەنەرگيا، جاڭا ماتەريال، جوعارى دەڭگەيلى جابدىق، جاڭا ەنەرگيالى اۆتوكولىك، جاسىل، ورتاعا زالالسىز جانە اۆياتسيا، عارىش، تەڭىز ـ مۇحيت جابدىقتارى سياقتى ستراتەگيالىق جاڭادان گۇلدەنگەن شارۋاشىلىقتارعا شوعىرلاندىرىپ، شەشۇشى، وزەكتى تەحنيكادا جاڭالىق اشۇدى، قولدانۇدى جەدەلدەتىپ، فاكتورلاردىڭ قامتاماسىزدىق قابىلەتىن كۇشەيتىپ، شارۋاشىلىقتىڭ دامۇىنىڭ جاڭا قوزعاۋشى كۇشىن جەتىلدىرۇ، زورايتۇ. بيوتەحنيكاسى مەن ينفورماتسيا تەحنيكاسىن توعىستىرۇدا جاڭالىق اشۇدى ىلگەرىلەتىپ، بيولوگيالىق ءدارى ـ دارمەك، بيولوگيالىق تۇقىم جەتىلدىرۇ، بيوماتەريال، بيوەنەرگيا سياقتى شارۋاشىلىقتاردى جەدەل دامىتىپ، بيوەكونوميكانى زورايتۇ، كۇشەيتۇ. بەيدۇۇ جاساندى سەرىك جۇيەسىنىڭ جالپىلاسۇى مەن قولدانىلۇىن ىشكەرىلەتىپ، بەيدۇۇ شارۋاشىلىعىنىڭ جوعارى ساپالى دامۇىن ىلگەرىلەتۇ. مەملەكەتتىك ستراتەگيالىق جاڭادان گۇلدەنگەن شارۋاشىلىقتاردى شوعىرلى دامىتۇ ينجەنەرياسىن ىشكەرىلەي ىلگەرىلەتۇ، شارۋاشىلىقتى شوعىرلاندىرۇ، ۇيىستىرۇ، باسقارۇ جانە ارنايىلاندىرۇدى ىلگەرىلەتۇ مەحانيزمىن اقاۇسىزداندىرىپ، جاڭالىق اشۇ جانە الۇەمەتتىك قىزمەت وتەۇ كەشەندى تۇلعاسىن قۇرۇ، وزىندىك ەرەكشەلىككە يە، باسىمدىلىقتارىن ءوزارا تولىقتايتىن، قۇرىلىمى ۇيلەسىمدى ستراتەگيالىق جاڭادان گۇلدەنگەن شارۋاشىلىقتاردىڭ ءبىر توبىن قۇرۇعا كۇش قوسۇ. تەحنيكالىق جاڭالىق اشۇ مەن كاسىپورىندىردى بىرىكتىرۇگە، قايتا قۇرۇعا دەم بەرىپ، تومەن دەڭگەيدە قايتالاپ قۇرۇدان ساقتانۇ. شارۋاشىلىقتى قارجىلاندىرۇ قورىنىڭ جەتەكشى رولىن ساۋلەلەندىرىپ، قارجى قۇراۋ كەپىلدىگى مەن حاۋىپ ـ قاتەر تولەمى تەبىنىن ارتتىرۇ.

ەكىنشى تاراۋشا بولاشاق شارۋاشىلىقتى الدىن الا جوسپارلاۋ

جاساندى مي زەردە، كۋانتتىق ينفورماتسيا، گەن تەحنيكاسى، بولاشاق تۇراپ، تەرەڭ تەڭىزدى، عارىش كەڭىستىگىن اشۇ، سۇتەگى ەنەرگياسى جانە ەنەرگيا ساقتاۇ سياقتى الدىڭعى لەكتەگى عىلىم ـ تەحنيكا جانە شارۋاشىلىقتى جاڭارتۇ سالاسىندا، بولاشاق شارۋاشىلىقتى جەتىلدىرۇ جانە تەزدەتۇ جوسپارىن اتقارۇعا ۇيىمداستىرىپ، بولاشاق شارۋاشىلىقتىڭ ءبىر توبىن جوسپارلاۋ جانە ورنالاستىرۇ. عىلىم ـ تەحنيكا، ءبىلىم بەرۇ بايلىعى باسىمدىلىعى كورنەكتى، شارۋاشىلىق نەگىزگى مەعىم وڭىرلەردە، مەملەكەتتىك بولاشاق شارۋاشىلىق تەحنيكاسىن زەرتتەۇ ورنىنان ءبىر توبىن ورنالاستىرىپ، الدىڭعى لەكتەگى تەحنيكالار جونىنەن كوپ ارنامەن نزدەنىس جاساپ، ايقاسپالى توعىسۇ جانە توڭكەرىس سياتتى تەحنيكا ۇسىنىمىن كۇشەيتۇ. شارۋاشىلىقتى سالا اتتاپ توعىستىرۇدان ۇلگى كورسەتۇ ينجەنەرياسىن اتقارىپ، بولاشاق تەحنيكانى قولدانۇ ورتاسىن جاراتىپ، بولاشاق شارۋاشىلىقتى جەدەل قالىپتاستىرۇ.

ونىنشى تاراۋ قىزمەت وتەۇ كاسىبىنىڭ گۇلدەنۇىن، دامۇىن جەبەۇ

نازاردى شارۋاشىلىقتىڭ تيىن وزگەرتىپ، دارەجەسىن جوعارىلاتۇ جانە تۇرعىندارداردىڭ تۇتىنۇ دارەجەسىن جوعارىلاتۇ قاجەتتىنە شوعىرلاندىرىپ، قىزمەت وتەۇ كاسىبىنىڭ ءونىمدى ۇسىنىمىن كەڭەيتۇ، قىزمەت وتەۇ ونىمدىلىگى مەن قىزمەت وتەۇ ساپاسىن جوعارىلاتىپ، ساپالى، جوعارى ءونىمدى، قۇرىلىمى ساپالى، باسەكەلىك قۇاتى كۇشتى قىزمەت وتەۇ كاسىبىنىڭ جاڭا جۇيەسىن ورناتۇ.

ءبىرىنشى تاراۋشا ءوندىرىس سياتتى قىزمەت وتەۇ كاسىبىنىڭ توعىسپالى دامۇىن ىلگەرىلەتۇ

جاساۋ كاسىبىنە قىزمەت وتەۇدىڭ جوعارى ساپالى دامۇىن باعدار ەتىپ، ءوندىرىس سياتتى قىزمەت وتەۇ كاسىبىنىڭ ارنايىلانۇ جانە قۇن تىزبەگىنىڭ جوعارى دەڭگەيىنە قارايى كەڭەيۇىن ىلگەرىلەتۇ. نازاردى شارۋاشىلىقتا جاڭالىق اشۇ قۇاتىن جوعارىلاتۇعا شوعىرلاندىرىپ، زەرتتەۇ ـ اشۇ، جوبالاۋ، ونەركاسىپتىك جوبالاۋ، ساۋدا ىستەرى جونىندە اقىل ـ كەڭەس بەرۇ، سناقتان وتكىزۇ ـ تەكسەرۇ، تانۇ سياقتى قىزمەت وتەۇدى جەدەل دامىتۇ. نازاردى ماڭىزدى فاكتورلاردى ورنالاستىرۇ ونىمدىلىگىن جوعارىلاتۇعا شوعىرلاندىرىپ، ۇسىنىم تىزبەگىندەگى فينانس، ينفورماتسيا، ساندى مالىمەت، ادام كۇشى بايلىعى سياقتى قىزمەت وتەۇدىڭ جاڭالىق اشا دامۇىن ىلگەرىلەتۇ. نازاردى تۇتاس شارۋاشىلىق تىزبەگىنىڭ باسىمدىلىعىن كۇشەيتۇگە شوعىرلاندىرىپ، وسى زامانعى زات ينالىمى، ساتىپ الۇ، ءبولىپ ساتۇ، ءوندىرىستى تىزگىندەۇ، جۇمىس جۇرگىزۇ، باسقارۇ، ساتۇدان كەيىنگى قىزمەت وتەۇ سياقتىلاردىڭ دامۇ دەڭگەيىن جوعارىلاتۇ. وسى زامانعى قىزمەت وتەۇ كاسىبىنىڭ وزىق جاساۋ كاسىبىمەن، وسى زامانعى اۆىل شارۋاشىلىعىمەن ىشكەرىلەي توعىسۇىن ىلگەرىلەتۇ، كاسىپتىك بايلانىستى، تىزبەكتىڭ كەڭەيۇىن، تەحنيكا ءىسكەرۇدى تەرەڭدەتىپ، زەردەلى جاساۋ جۇيەسىنىڭ شەشۇ جوباسى، جۇمىس ءتارتىبىن قايتا جاساۋ سياقتى جاڭاشا ارنايىلانعان قىزمەت وتەۇ قۇرىلىمدارىنىڭ دامۇىنا قولداۋ كورسەتۇ. حالقارالىق باسەكەلىك قۇاتقا يە قىزمەت وتەۇ كاسپورىندارىن جەتىلدىرۇ.

ەكىنشى تاراۋشا تۇرمىستىق قىزمەت وتەۇ كاسىبىنىڭ ساپالىلانىپ دامۇىن جەدەلدەتۇ

قولايلىلىق دارەجەسىن جوعارىلاتۇ مەن قىزمەت وتەۇدەن يگىلىكتەنۇدى جاقسارتۇدى جەتەكشى ەتىپ، تۇرمىستىق قىزمەت وتەۇ كاسىبىنىڭ جوعارى ساپالى جانە الۇان ءتۇرلى بولىپ دارەجەسىن جوعارىلاتۇدىڭ ىلگەرىلەتۇ. دەنساۋلىق، زەينەتكەرلىك، اماناتتاپ باعىپ ـ كۇتۇ، مادەنيەت، ساياحات، دەنە تاربيە، قوجالىق سياقتى قىزمەت وتەۇ كاسىبىن جەدەل دامىتۇ، الۇەمەتتىك يگىلىك، نەگىزدىك قىزمەت وتەۇ كاسىبى ۇسىنىمىن كۇشەيتىپ، تۇتاس ترشىلىك مەرزىمىن قامتيتىن ءتۇرلى قىزمەت وتەۇ ۇسىنىمىن كەڭەيتۇ. وتباسىلىق قىزمەت وتەۇ كاسىبىنىڭ ساپاسىن جوعارىلاتىپ، ءتۇرىن مولايتۇدى ۇزدىكسىز ىلگەرىلەتىپ، پاراساتتى الۇەمەتتىك اۇماق، قارتتاردى كۇتىمدەۇ، بالالاردى باعىپ ـ كۇتۇ سياقتىلاردىڭ توعىسپ دامۇىن ىلگەرىلەتۇ. ساۋدا ـ ساتتىق اينالىمى قالىبى مەن ۇلگىسىندە جاڭالىق اشۇعا دەم بەرىپ، سيفرلاندىرىپ، زەردەلىلەندىرىپ قايتا قۇرۇ مەن سالا اتتاپ توعىسۇدى ىلگەرىلەتىپ، تۇتىنۇ قاجەتىن جەلدەدە، جەلدەمەن تىس، بارلىق ارنامەن قاناعاتتاندىرۇ. قارتتاردى كۇتىمدەۇ، وتباسىلىق قىزمەت وتەۇ ولشەمىن كەمەلدەندىرۇدى تەزدەتۇ، تۇرمىستىق قىزمەت وتەۇ كاسىبىن كۇالاندىرۇ، تانۇ ءتۇزىمىن اقاۇسىزداندىرىپ، تۇرمىستىق قىزمەت وتەۇ كاسىبىنىڭ سەنىمدى، كاسىپتەنىپ دامۇىن ىلگەرىلەتۇ.

ءۇشىنشى تاراۋشا قىزمەت وتەۇ سالاسىندا رەفورما مەن ەسىك اشۇدى تەرەڭدەتۇ

قىزمەت وتەۇ كاسىبىنىڭ ىشكە، سىرتقا ەسىك اشۇىن كەڭەيتىپ، بازارعا كىرۇ رۇقساتىن كەڭەيتە ءتۇسۇ، ۇيلەسىمسىز شەكتەۇ شارتتارىن جايپاي اداقتاپ، قوعامدىق كۇشتەردى كوپ نەگىزدى، كوپ جىكتى قىزمەت وتەۇ ۇسىنىمىن كەڭەيتۇگە شابىتتاندىرۇ. قىزمەت وتەۇ كاسىبىنىڭ دامۇىن قولدايتىن ساياسات جۇيەسىن كەمەلدەندىرىپ، قىزمەت وتەۇدىڭ جاڭا قالىبىن، جاڭا ۇلگىسىن جانە شارۋاشىلىقتىڭ توعىسپالى دامۇ قاجەتتىنە ۇيلەسەتىن جەر، قازىنا ـ باجى، فينانس، باعا جاقتاردىعى ساياساتتاردا جاڭالىق اشۇ. قىزمەت وتەۇ ساپاسىنىڭ ولشەم جۇيەسىن اقاۇسىزداندىرىپ، ولشەمدى دايەكتى اتقارۇ مەن جالپىلاستىرۇدى كۇشەيتۇ. ءتۇيىندى قىزمەت وتەۇ سالاسىن باقىلاۇ ـ باسقارۇ ءتىزىمىن، ءتارتىبىن جانە ولشەمىن جاساۋدى جەدەلدەتىپ، ونىمدىلىگى جوعارى سايكەستى قىزمەت وتەۇ كاسىبىن باقىلاۇ ـ باسقارۇ جۇيەسىن قۇرۇ. قىزمەت وتەۇ سالاسىندىعى دارىندىلاردىڭ كاسىپتىك اتاعىن باعالاۇ ءتۇىزىمىن كەمەلدەندىرىپ، كاسىپىەن شۇعىلدانۇشىلاردى كاسىپتىك شەبەرلىككە باۋلۇعا جانە ساراپتاۇعا قاتىناسۇعا شابىتتاندىرۇ. قىزمەت وتەۇ كاسىبىنىڭ جالپىلىق رەفورماسىن تۇيىندە سناق ەتۇ جانە ەسكىنى ايقارا اشۇدى ىشكەرىلەي ىلگەرىلەتۇ.

ون ءبىرىنشى تاراۋ وسزامانداناعان نەگىزدىك قۇرىلعىلار جۇيەسىن قۇرۇ

ءداستۇرلى نەگىزدىك قۇرىلعىلار مەن جاڭاشا نەگىزدىك قۇرىلعىلار قۇرىلىسىن ءبىر تۇتاس جوسپارلاپ ىلگەرىلەتىپ، جۇيەسى كەمەلدى، ونىمدىلىگى جوعارى، قولدانىلمالى، زەردەلى، جاسىل، حاۋىپسىز، سەنىمدى وسزامانداناعان نەگىزدىك قۇرىلعىلار جۇيەسىن قالىپتاستىرۇ.

ءبىرىنشى تاراۋشا جاڭاشا نەگىزدىك قۇرىلعىلار قۇرىلىسىن جەدەلدەتۇ

سيفرلانۇعا اۇىنسۇدى، زەردەلى دارەجەسىن جوعارىلاتۇدى، توعىسپالى جاڭالىق اشۇدى ترەك ەتۇدى كۇشەيتۇدى وزەك ەتىپ، ينفورماتسيا نەگىزدىك قۇرىلعىلارى، توعىسپالى نەگىزدىك قۇرىلعىلارى، جاڭالىق اشۇ نەگىزدىك قۇرىلعىلارى سياقتى جاڭاشا نەگىزدىك قۇرىلعىلاردى قۇرۇ جونىندە ورنالاستىرۇلار جاساۋ. جوعارى قارقىندى، تولىق قامتىمدى، اۋە مەن جەر ءبىر تۇلعالانعان، شوعىرلى، ءوزارا تۇتاسقان، حاۋىپسىز، جوعارى ءونىمدى ينفورماتسيا نەگىزدىك قۇرىلعىلارىن قۇرۇ، دەرەك سەزۇ، تاسىمالداۋ، ساقتاۇ جانە ەسەپتەۇ قۇاتىن كۇشەيتۇ. 5G تورابىن كەمەدەندىرىپ ورنالاستىرۇدى تەزدەتىپ، تۇتىنۇشىلاردىڭ سالىستىرماسىن 56%كە جوعارىلاتىپ، 1000 مەگابايتتىق تالشقىتى وپتيكالىق تورابىن جالپىلاستىرۇ. 6G تورابىنىڭ تەحنيكالىق قورىن الدىن الا ورنالاستىرۇ. تىرەكتىك تورلاردىڭ ءوزارا بايلانىسۇ تۇيىندەرىن كەڭەيتىپ، ءبىر توپ حالقارالىق حابارلاسۇ كوزدەرىن تىڭنان قۇرىپ، ينتەرنەت كەلىسىمىنىڭ 6 ـ باسىلىمىن (IPv6) ساۋدالىق ورنالاستىرۇدى جاپىپاي ىلگەرىلەتۇ. ورتا، باتىس بولىك وڭىرلەردەگى ورتا، شاعىن قالالاردىڭ نەگىزدىك تورابىن كەمەلدەندىرۇ ينجەنەرياسىن اتقارۇ. زات تورابىنىڭ جاپىپاي دامۇىن ىلگەرىلەتىپ، تۇراقتىلىق پەن جىلجىمالىلىق توعىسقان، كەڭ جولاق پەن تار جولاق ۇشتاسقان زات تورابىنىڭ جالعاسۇ قۇاتىن قالىپتاستىرۇ. بۇكىل ەل بويىنشا ءبىر تۇلعالانعان ءىرى ساندى مالىمەت ورتالىعى جۇيەسىن قۇرۇدى تەزدەتۇ، ەسەپتەۇ قۇاتىن ءبىر تۇتاس جوسپارلاۋدى زەردەلى ورنالاستىرۇدى كۇشەيتىپ، ءبىرقانشا مەملەكەتتىك تورابى تۇيىندەرى مەن ءىرى دەرەك ورتالىعى شوعىرىن، E دارەجەلى جانە 10E دارەجەلى اسقىن ەسەپتەۇ ورتالىعىن قۇرۇ. ونەركاسىپ ينتەرنەتى مەن اۆتوكولىك ينتەرنەتىن بەلسەنە، ورنىقتى دامىتۇ. بۇكىل جەر شارىن كومكەرگەن، اينالىم ونىمدىلىگى جوعارى حابارلاسۇ، جول باستاۇ، شالعايدان مەڭگەرىلەتىن كەڭىستىك نەگىزدىك قۇرىلعىلار جۇيەسىن قالىپتاستىرۇ، ساۋدالىق عارىشقا ۇشۇ الاڭىن قۇرۇ. قاتىناس، ەنەرگيا، قالا ىستەرى سياقتى ءداستۇرلى نەگىزدىك قۇرىلعىلاردى سيفرلاندىرىپ قايتا قۇرۇدى جەدەلدەتۇ، تولىق قامتىمدى سەزىنۇ، تەرمينال تۇراب، زەردەلى ورنالاستىرۇ جۇيەسى قۇرىلىسىن كۇشەيتۇ. بازاردىڭ جەتەكشى رولىن ساۋلەلەندىرىپ، كوپ نەگىزدى قارجىلاندىرۇ ارناسىن اشىپ، جاڭاشا نەگىزدىك قۇرىلعىلار ولشەم جۇيەسىن ورناتۇ.

ەكىنشى تاراۋشا قاتىناس جاعىندا قۇدىرەتتى ەل بولۇدى جەدەلدەتۇ

وسزامانداناعان كەشەندى قاتىناس ـ تاسىمال جۇيەسىن قۇرىپ، ءتۇرلى تاسىمال تاسىلدەرىنىڭ ءبىر تۇلعالانىپ توعىسا دامۇىن ىلگەرىلەتىپ، تۇراپ اسەرى مەن اينالىم ونىمدىلىگىن جوعارىلاتۇ. كەشەندى تاسىمال داڭعىلىن كەمەلدەندىرۇ، شينجياڭعا ـ شيزاڭعا كىرىپ ـ شىعاتىن ستراتەگيالىق كۇرە جولدار، ورتا، باتىس بولىك وڭىرلەرىندەگى، وزەن، تەڭىز جاعالاۇىنداعى ستراتەگيالىق ترەكتى ارنالار قۇرىلىسىن كۇشەيتىپ، قۇاتسا قسىم ءتۇسپ وترعان ارنالاردىڭ دارەجەسىن جوعارىلاتىپ، سيمىدىلعىن كەڭەيتۇدى تارتىپپەن ىلگەرىلەتۇ، توڭىرەكتەگى ەلدەرمەن ۇلاستىرۇ، تۇتاستىرۇدى كۇشەيتۇ. جىلدام تۇراپ قۇرىپ، "شار تاراپپەن تۇتاسقان" جوعارى قارقىندى تەمىر جولدى نەگىزىنەن تۇتاستىرۇ، مەملەكەتتىك جوعارى قارقىندى تاس جول تورابىنىڭ ساپاسىن جوعارىلاتىپ، الەمدىك كەمەجاي شوعىرى مەن اۋەجاي شوعىرىن جەدەل قۇرۇ. نەگىزگى جەلى تورابىن كەمەلدەندىرىپ، قارقىنى جاي تەمىر جول قۇرىلىسى مەن قازىرگى تەمىر جولدى ەلەكترلەندىرىپ قايتا قۇرۇدى جەدەلدەتىپ، تەمىر جول جولاۇشى ـ زات تاسىمالىنىڭ ساپالىلاندىرۇ. مەملەكەت، ولكە دارەجەلى جاي تاس جولدارىنىڭ قساڭ بولىكتەرىن ۇلاستىرىپ، دارەجەسىن جوعارىلاتۇدى ىلگەرىلەتۇ، ىشكى وزەندەردەگى جوعارى دارەجەلى سۇ تاسىمال قۇاتىن كەڭەيتىپ، دارەجەسىن جوعارىلاتۇدى ىلگەرىلەتۇ، تارماق ەلدەرى اۋەجاي، جالپىلىق اۋەجاي جانە جۇك تاسىمال اۋەجايلارىن ساۋلەدى ورنىقتى جۇرگىزۇ. جالپىلىق اۋياتسيانى بەلسەنە دامىتۇ. پوچتا قۇرىلعىلارى قۇرىلىسىن كۇشەيتىپ، "قىستاقتارعا، زاۋدتارعا، تەڭىزگە دەيىن جەدەل جەتكىزۇ" ينجەنەرياسىن اتقارۇ. قالا شوعىرى، ورتالىق قالا شەڭبەرى قاتىناسىن ءبىر تۇلعالاندىرۇدى ىلگەرىلەتۇ، قالا ارالىق تەمىر جول، قالا اۋماعى (قالا ماڭى) تەمىر جولى قۇرىلىسىن تەزدەتىپ، جوعارى قارقىندى تاس جول اينالما لەنياسى جۇيەسىن قۇرۇ، قالا رەلىستى قاتىناسىن دامىتۇدى تارتىپپەن ىلگەرىلەتۇ. قاتىناستىڭ ىشكەرىلەۇىن جوعارىلاتىپ، وڭىرلىك تەمىر جول قۇرىلىسىن ىلگەرىلەتۇ، شەكارا ماڭى، شەكارا باراتىن تاس جول قۇرىلىسىن تەزدەتۇ، "تورتتە جاقسى قىستاق تاس جولى" قۇرىلىسىن جالعاستىرۇ، جول حاۋىپسىزدىگى قۇرىلعىلارىن كەمەلدەندىرۇ. كوپ ساتىلى، ءبىر تۇلعالانعان كەشەندى قاتىناس تورابى جۇيەسىن ورناتىپ، تۇراپ الاڭ ـ بەكەتتەردىڭ ورنالاسۇىن ساپالىلاندىرىپ، شوعىرلى، جان ـ جاقتى اشۇدى جەبەپ، شوعىرلاندىرۇ، جونەلتۇ جۇيەسىن كەمەلدەندىرۇ، جولاۇشىلار ۇلاسپالى تاسىمالى مەن كوپ فورمالى ۇلاسپالى جۇك تاسىمالىن دامىتىپ، تۇتاس بارىستا"ءبىر بەكەت"، "ءبىر تالون" ارقىلى قىزمەت وتەۇدى جالپىلاستىرۇ. جۇڭگو ـ ەۋروپا كەزەكشى پويەزدارى جىناۋ ورتالىعى قۇرىلىسىن ىلگەرىلەتۇ. تەمىر جول كاسپورىندارى رەفورماسىن ىشكەرىلەي ىلگەرىلەتىپ، اۋە قاتىناسىن باسقارۇ ءتۇزىلىسى رەفورماسىن جاپىپاي تەرەڭدەتىپ، تاس جولدان اقى الۇ ءتۇزىمى مەن تاس جولدى كۇتۇ ءتۇزىلىسى رەفورماسىن ىلگەرىلەتۇ.

ارناۋلى ستون 5 قاتىناس جاعىندا قۇدىرەتتى ەل بولۇ ينجەنەرياسى

01 ستراتەگيالىق كۇرە جولدار
سىچۋان ـ شيزاڭ تەمىر جولىنىڭ يا ـ ان ـ لينجى بولىگى مەن قۇلجادان اقسۇعا، جيۇچۇاننان ەجينعا، چاقلىقتان لوپنۇرعا دەيىنگى تەمىر جولدارىدى سالۇ، شيگازەدەن گيروڭعا، حوتاننان شيگازەگە دەيىنگى تەمىر جولدىڭ الدىڭعى مەرزىمدىك جۇمىستارىن ىلگەرىلەتۇ، شەكارا بويى تاس جولى G219 جانە G331 جەلىسىن تۇتاستىرىپ، سىچۋان ـ شيزاڭ تاس جولى G318 جەلىسىن ساپالىلاندىرۇ جانە جاڭالاۇ.

02 جوعارى قارقىندى تەمىر جول
چەڭدۇ ـ چۇڭچيڭ ـ شاڭحاي ـ چاڭجياڭ جاعالاۇى جوعارى قارقىندى تەمىر جولىن، شاڭحاي ـ دان ـ نيڭبو ارقىلى حىبۇعا دەيىنگى تەڭىز جاعالاۇى جوعارى قارقىندى تەمىر جولىن، بەيجيڭ ـ شاڭحاي جوعارى قارقىندى تەمىر جولىنىڭ قوسالقى ارناسىنىڭ تيانجيننەن شين ـ يگە دەيىنگى بولىگى مەن بەيجيڭ شيۇڭ ـ ان جاڭا رايونىنان شاڭچيۇ، شي ـ اننان چۇڭچيڭگە، چاڭشادان گانجوۇعا، باۋتوۇدان ينچۋانعا دەيىنگى جوعارى قارقىندى تەمىر جولدى سالۇ.

03 جاي قارقىندى تەمىر جول
باتىس بولىكتەگى قۇرلىقتان تەڭىزگە دەيىنگى جاڭا جول حۋاڭتۇڭنان بايىسعا دەيىنگى، گۇيجوۇ ـ گۋاڭشي 2 ـ لەنيا تەمىر جولى مەن رۇيجيننەن ميجوۇعا، جۇڭۇيدان پيڭلياڭ ارقىلى چيڭياڭعا، ليۇجوۇدان گۋاڭجوۇعا دەيىنگى تەمىر جولدى تىڭنان سالۇ، يۇيشيدەن موحانعا، دالىدەن رۇيليگە دەيىن، ت.ب. توڭىرەكتەگى ەلدەرمەن تەمىر جولدى ۇلاستىرۇ، تۇتاستىرۇ قۇرىلىسىن ىلگەرىلەتۇ. تەمىر جول قوراپتاپ تاسىمالداۋ قۇاتىن جوعارىلاتۇ، جۇڭگو ـ ەۋروپا كەزەكشى پويەزدارىنىڭ تاسىمال ارناسى مەن شەكارا وتكەلدەرىن كەڭەيتىپ جاڭالاۇدى ىلگەرىلەتۇ، ءىرى زاۋود ـ كەن كاسىپورندارى، زات جەتكىزۇ باقشا رايونى جانە ءتۇيىندى كەمەجاي تەمىر جول ارناۋلى لەنياسىن قۇرۇ، چاڭجياڭ نەگىزگى لەنياسندا نەگىزگى كەمەجايلاردا تەمىر جولدارىدىڭ كەمەجايعا كىرۇىن جاپىپاي جۇزەگە اسىرۇ.

04 قالا شوعىرى، ورتالىق قالا شەڭبەرى رەلىستى قاتىناسى
قالا ارالىق تەمىر جول جانە قالا اۋماعى (ماڭى) تەمىر جولىنىڭ قاتىناۋ ارالىعى تىڭنان 3000 كيلومەتر ارتتىرۇ، بەيجيڭ ـ تيانجين ـ حىبەي، چاڭجياڭ اتىراۋى، گۋاڭدۇڭ ـ شياڭگاڭ ـ اۋمەن ۇلكەن شعاناق رايونى رەلىستى قاتىناس تورابىن نەگىزىنەن قۇرۇ. قالا رەلىستى قاتىناسىنىڭ قاتىناۋ ارالىعى تىڭنان 3000 كيلومەتر ارتتىرۇ.

05 جوعارى قارقىندى تاس جول
بەيجيڭ ـ شاڭحاي، بەيجيڭ ـ شياڭگاڭ ـ اۋمەن، چاڭشا ـ شىنجىن، شاڭحاي ـ كۇنمىڭ، لياۋنيۇنگاڭ ـ قورعاس قاتارلى مەملەكەتتىك جوعارى قارقىندى تاس جولدارىدىڭ نەگىزگى جەلىسىندەگى كەپتەلستى بولىكتەرىن كەڭەيتىپ قايتا ساۋلە، مەملەكەتتىك جوعارى قارقىندى تاس جولدىڭ نەگىزگى جەللەرىنىڭ قاتارلاسۇ، ۇلاسۇ جەللەرى قۇرىلىسىن جەدەلدەتۇ، بەيجيڭ ـ شيۇڭ ـ ان جاڭا رايونى جوعارى قارقىندى تاس جول قۇرىلىسىن ىلگەرىلەتۇ. زارياتتاۇ، باتاريا الماسترۇ قۇرىلعىلارىن ورنالاستىرۇدى جانە سالۇدى پلانداۋ. تىڭنان 25 مىڭ كيلومەتر جوعارى قارقىندى تاس جول سالۇ.

06 كەمەجاي، اۆياتسيا قۇرىلعىلارى
بەيجيڭ ـ تيانجين ـ حىبەي، چاڭجياڭ اتىراۋى، گۋاڭدۇڭ ـ شياڭگاڭ ـ اۋمەن ۇلكەن شعاناق رايونىن الەمدىك كەمەجاي شوعىرى ەتىپ قۇرۇ، ياڭشان كەمەجاي رايونى شياۋياڭشاننىڭ سولتۇستىك جاعى، تيانجين بەيجياڭ كەمەجاي رايونىنىڭ C بولىگى، گۋاڭجوۇ نانشا كەمەجايىنىڭ 5 ـ مەرزىمدىك قۇرىلىسى، شىنجىن يانتيان كەمەجايىنىڭ شعىس رايونى سياقتى كونتينەر كەمەجايلارىن ساۋلە. ساۋپيدىان كەمەجايىنىڭ كومىر تاسىمال قۇاتىن كەڭەيتۇ، جوۇشان وزەن، تەڭىز بىرلەسكەن تاسىمالنا قىزمەت وتەۇ ورتالىعى مەن سولتۇستىك ءمۇيىس حالقارالىق قاقپا كەمەجاي قۇرىلىسىن، ياڭچۇ ورتالىق پورتى قۇرىلىسىن ىلگەرىلەتۇ. ءۇش قساڭ سۇ تاسىمالىنىڭ جاڭا ارناسىن الدىڭعى مەرزىمدىك دالەلدەۇدى ىشكەرىلەتۇ، پيڭتاڭجياڭ ـ لۇۇ كانالى سياقتى وزەن جۇيەسىن اتتاعان كانالدى تۇتاستىرۇ ينجەنەرياسىن زەرتتەۇ.

07 وسزامانداناعان اۋەجاي
بەيجيڭ ـ تيانجين ـ حىبەي، چاڭجياڭ اتىراۋى، گۋاڭدۇڭ ـ شياڭگاڭ ـ اۋمەن ۇلكەن شعاناق رايونى، چەڭدۇ ـ چۇڭچيڭ دۇنيە جۇزىلىك اۋەجاي شوعىرىن قۇرۇ، گۋاڭجوۇ، شىنجىن، كۇنمىڭ، شي ـ ان، چۇڭچيڭ، ءۇرىمچى، حاربين سياقتى حالقارالىق ءتۇيىندى اۋەجايلاردى جانە حاڭجوۇ، حىفي، جينان، چاڭشا، نانىڭ سياقتى وڭىرلىك ءتۇيىندى اۋەجايلاردى كەڭەيتىپ سالۇ ينجەنەرياسىن اتقارۇ، شيامەن، دالیان، سانيا جاڭا اۋەجايلارىن سالۇ. ىجوۇعا ارناۋلى جۇك تاسىمالى اۋەجايىن سالىپ بولۇ، شوجوۇ، جياشيڭ، رۇيجين، چيانبەي، ارال قاتارلى تارماق لەنيا اۋە جايلارىن سالىپ، 30دان استام حالقتىق تاسىمال اۋەجايىن تىڭنان سالۇ.

08 كەشەندى قاتىناس جانە زات اينالىم تورابى
جولاۇشى تاسىمال تورابىن ءبىر تۇلعالاندىرىپ، زەردەلىلەندىرىپ دارەجەسىن جوعارىلاتۇدى، جاڭالاۇدى جانە بەكەت پەن قالانى توعىستىرۇدى ىلگەرىلەتىپ، تۇراپ اۋەجايلاردى رەلىستى قاتىناس ينجەنەرياسىنا ەنگىزۇ. مەملەكەتتىك 120 اينالاسىندا زات اينالىم تورابى قۇرىلىسىن ىلگەرىلەتۇ. پوچتا حالقارالىق جەتكىزۇ ورتالىعى قۇرىلىسىن تەزدەتۇ.

ءۇشىنشى تاراۋشا وسى زامانعى ەنەرگيا جۇيەسىن قۇرۇ

ەنەرگيا توڭكەرىسىن ىلگەرىلەتىپ، تازا، تومەن كومىر قىشقىلدى، حاۋىپسىز، جوعارى ءونىمدى ەنەرگيا جۇيەسىن قۇرىپ، ەنەرگيامەن قامداۋدى قامتاماسىزداندىرۇ قۇاتىن جوعارىلاتۇ. بەي تۇنبا ەنەرگياسى جەدەل دامىتىپ، ورتالقتاندىرۇ جانە بىتىراتىپ ورنالاستىرۇ ءتاسىلىن قاتار قولدانۇعا تاباندى بولۇ، جەل ەلەكتر، كۇن ەنەرگياسى ەلەكترى كولەمىن بارىنشا جوعارىلاتۇ، شعىس، ورتا بولىكتەردەگى بىتىراندى ەنەرگيانى جەدەل دامىتۇ، تەڭىز جەل ەلەكترىن تارتىپپەن دامىتۇ، باتىس وڭتۇستىك سۇ ەلەكتر بازاسى قۇرىلىسىن تەزدەتۇ، تەڭىز جاعالاۇىنداعى يادرو ەلەكتر قۇرىلىسىن حاۋىپسىز، ورنىقتى ىلگەرىلەتۇ، كوپ ەنەرگيا ءۇزارا تولىقتايتىن تازا ەنەرگيا بازاسىنان ءبىر توبىن قۇرۇ، بەي تۇنبا ەنەرگياسىنىڭ ەنەرگيا تۇتىنۇ جالپى مولشەرىندەگى سالىستىرماسىن 20% اينالاسىنا جەتكىزۇ. كومىر ءوندىرىسىن بايلىق مول شوعىرلانعان رايوندارعا شوعىرلاندىرۇدى ىلگەرىلەتۇ، كومىر ەلەكتر قۇرىلىسى كولەمى مەن دامۇ ريتمىن ۇيلەسىمدى تىزگىندەپ، كومىردىڭ ورنىنا ەلەكتر ىستەتۇدى ىلگەرىلەتۇ. مۇناي ـ گازدى بارلاۇ ـ اشۇدىڭ بازارعا كىرۇ رۇقساتىن تارتىپپەن قويا بەرۇ، تەرەڭ تەڭىز، تەرەڭ قابات جانە قالىپسىز مۇناي، تابيعي گاز بايلىعىنان پايدالانۇدى جەدەلدەتۇ، مۇناي، تابيعي گاز زاپاسىن مولايتىپ، وندىرىسكە قوسۇدى ىلگەرىلەتۇ. جەر جىلۇى ەنەرگياسىن جەرگىلىكتى جاعدايعا قاراي اشىپ پايدالانۇ. ەرەكشە جوعارى كەرنەۇلى توك جەتكىزۇ ارناسىنان پايدالانۇ مولشەرىن جوعارىلاتۇ. ەلەكتر تورابى نەگىزدىك قۇرىلعىلارىن جاڭالاۇ جانە ز